

М.М. Саппа, Н.А. Глинюк

ІНСПЕКТОРИ ПО ЗВ'ЯЗКАХ З НАСЕЛЕННЯМ ТА ГРОМАДСЬКИМИ ФОРМУВАННЯМИ В СТРУКТУРІ ВЗАЄМОДІЇ ОВС З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Одним з суттєвих важелів підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ (ОВС) в сучасній Україні виступає розвиток довірчих взаємовідносин з населенням та громадськими формуваннями. Це обумовлено тим, що наслідком створення позитивної громадської думки щодо ОВС у країні стане усвідомлення громадськістю значущості міліції як соціального інституту в житті суспільства, що сприятиме безпосередній підтримці населенням роботи міліції та опосередковано призведе до підвищення матеріального забезпечення її роботи.

У роботі [1] було зроблено загальний аналіз сформованої в ОВС структури діяльності, спрямованої на поглиблення взаємодії міліції з громадськістю. Одним з суб'єктів цієї діяльності є інспектори по роботі з населенням та громадськими формуваннями, посада яких введена в штатні розписи районних та міських відділів міліції України. Контроль за роботою інспекторів з громадськістю в конкретному підвідомчому їм районі, технічну та методичну допомогу здійснюють спеціально сформовані в обласних управліннях ОВС групи по роботі з населенням та громадськими організаціями.

Служба інспекторів по зв'язках з громадськістю ще знаходиться в стадії свого становлення, метою даної роботи є проведення аналізу її поточного стану та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності цієї служби. На це й було спрямовано проведене в 2004 р. соціологічне опитування інспекторів по зв'язках з громадськістю – слухачів курсів Інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників ОВС. Було анкетовано 25 чоловік, які представляли практично всі регіони України.

Результати опитування дозволяють скласти умовний портрет інспектора по зв'язках з громадськістю на час опитування. Інспектори представляють ще достатньо молоду когорту в міліції – це особи переважно до тридцяти років (48%), хоча є й більш старші особи – 32% респондентів старше 40 років, у якій чоловіки та жінки представлені рівною мірою. Всі вони мають вищу освіту – переважно юридичну (48%); також представлені особи з технічною (32%), психологічною (8%) та іншими фахами, однак соціологічної освіти не має жоден з респондентів.

Більшість респондентів є працівниками районних відділів міліції (56%), мають в ОВС вислугу 6–10 років (32%), 24% – 1-2 роки, 20% – 3–5 років та ін. Помітна частина інспекторів є новачками в справі зв'язків з громадськістю – 44% з них займають цю посаду менше одного року, 48% респондентів – 2–3 роки. Головним чином (88% респондентів) інспектори працюють при відділі дільничних інспекторів.

Щодо професійних якостей інспектора, то учасники опитування вважають, що працівник з громадськістю в першу чергу повинен мати високі комунікативні здібності (68% респондентів), бути компетентним у своїй професійній діяльності (40%), ініціативним у взаємодії з громадськістю та

власним керівництвом (24%). Разом з цим, зазначали респонденти, інспектор по зв'язках з населенням повинен мати відчуття підвищеної відповідальності (20%) та позитивний зовнішній вигляд (20%).

Що стосується до конкретної професійної діяльності, то функціональні обов'язки інспекторів по зв'язках з громадськістю визначені Наказом МВС України № 400 від 24.06.97 «Про затвердження типових штатів та типового положення про підрозділи ОВС по роботі з населенням та громадськими формуваннями». На практиці ці обов'язки можна поділити на безпосередню роботу з населенням та роботу опосередковану.

Безпосередньо взаємодіють з населенням інспектори по зв'язках з громадськістю у таких напрямках:

- підвищення рівня правових знань населення (8% респондентів проводять таку роботу досить часто, 72% – виконували декілька разів, 20% – не виконували взагалі);

- організація і проведення навчань громадськості методам попередження правопорушень (28% – проводять регулярно, 56% – виконували декілька раз, 16% – не виконували);

- надання допомоги з проведення зборів та ділових зустрічей громадян з дільничними інспекторами (32% – проводять регулярно, 56% – виконували декілька раз, 8% – не виконували);

- підготовка ділових зустрічей керівників ОВС з керівництвом підприємств, організацій та населенням (32% – проводять регулярно, 36% – виконували декілька раз, 32% – не виконували таку роботу);

- взаємодія з іншими службами ОВС, державними підприємствами, організаціями, громадськими формуваннями з профілактиці правопорушень (24% – проводять регулярно, 56% – виконували кілька разів, 20% – не виконували);

- проведення опитувань населення (52% – проводять регулярно, 28% – проводили кілька разів, 20% – не проводили);

- проведення брифінгів, круглих столів, прес-конференцій й т.п. (12% – проводять регулярно, 20% – проводили кілька разів, 68% – не проводили).

Щодо опосередкованої роботи з населенням, то вона проводиться по таких напрямках:

- представлення інспекторами публікацій в ЗМІ для інформування населення про діяльність міліції (56% респондентів виконують таку роботу регулярно, 36% – виконували кілька разів, 8% – зовсім не виконували);

- надання допомоги ЗМІ в підготовці відео-сюжетів, репортажів тематичних передач та виступів про роботу ОВС (40% – виконують регулярно, 48% – виконували кілька разів, 12% – не виконували);

- підготовка звітів про розгляд звернень громадян в місцеву раду (4% – виконують регулярно, 20% – проводили декілька раз, 64% – зовсім не виконували такої роботи);

- налагодження тісних контактів з депутатами ВРУ та представлення їм звітів (16% виконували кілька разів, 84% не проводили);

- контроль за підбором та оформленням позаштатних дільничних інспекторів міліції (36% – виконують регулярно, 20% – виконували кілька разів, 40% – не виконували);

– підготовка (згідно з наказом №510 МВС України 1991р.) графіків звітів дільничних інспекторів міліції перед населенням та в трудових колективах (52% – виконують регулярно, 24% – виконували декілька раз, 24% – не виконували);

– надання звітів в Центри громадських зв'язків про проведену роботу по взаємодії зі ЗМІ та населенням (28% – виконують регулярно, 32% – виконували кілька разів, 40% – не проводили).

Власна робота особисто подобається респондентам (60% з них подобається повністю, 32% – частково), вважають її корисною для іміджу міліції 44% опитаних інспекторів (ще 32% респондентів визначають її скоріше корисною, ніж ні, а 16% вагаються з відповіддю). 48% респондентів впевнені, що їх підрозділ безпосередньо впливає на поліпшення зв'язків міліції з населенням, інспектори вбачають на території свого обслуговування певні позитивні зміни у взаємовідносинах міліції з населенням за останній рік (4% покращилися, 48% – трохи поліпшилися, 32% – не змінилися, 8% – погіршилися).

Опитані нами інспектори вказують і на певні вади в організації своєї роботи. Це незадовільне матеріальне забезпечення свого відділу (28% оцінюють його як вкрай погане, 40% – нижче середнього, 32% – середнє), а також відволікання інспекторів від їх безпосередніх службових обов'язків. Так 28% з них вимушені щоденно брати участь в чергуванні, в охороні громадського порядку, в різноманітних організаційних заходах: підтримання дисципліни під час футбольних матчів, на дискотеках та ін. По декілька раз на тиждень відволікають від роботи з населенням 56% респондентів, а кілька разів на місяць – 16%. Можливо, виходячи з такого відношення до їх роботи з боку керівництва, 20% респондентів повністю погодилися з твердженням «Моя робота частіше стикається з формалізмом, ніж з реальною взаємодією з населенням», а 56% опитаних погодилися з цим частково (12% – не погодилися).

Проведене дослідження слід вважати пілотажним, але отримані дані дають можливість зробити деякі висновки. Суттєвим результатом є те, що інспекторам по зв'язках з громадськістю подобається їх діяльність, вони переважно вважають її корисною. Інспектори наочно засвідчуються в позитивному результаті своєї роботи – у поліпшенні взаємовідносин міліції та населення.

На жаль, показовим є й те, що більша увага в діяльності інспекторів приділяється опосередкованій взаємодії з населенням, а прямі контакти з населенням здійснюються значно рідше. Такий стан взаємодії з населенням обумовлений, в першу чергу, тим, що інспектори не мають достатніх навичок спілкуванням з громадськістю, вміння якісно проводити вивчення громадської думки, не мають необхідного досвіду організації спеціальних заходів з підвищення іміджу міліції. Причина цього полягає, на нашу думку, в тому, в більшості випадків цю роботу опановують молоді співробітники, які практично не мають для неї спеціальних знань і навичок, їх діяльність не спирається на необхідну для цього соціологічну освіту.

Безперечно, підвищення ефективності роботи інспекторів по зв'язках з населенням можливе лише у разі високої якості підготовки фахівців і більш високої їх спеціалізації. Підготовка фахівців у цій сфері проводиться в Харкові у Національному університеті внутрішніх справ, хоча кількість випускників з цього фаху не є достатньою, щоб задовольнити сучасні потреби ОВС в якісній роботі з громадськістю.

Дослідження виявило також ще одну проблему, яка пов'язана з край неефективним використанням фахівців по зв'язках з населенням. Опитування засвідчило, що разом із своїми функціональними обов'язками інспекторам доволі часто доводиться відволікатися на патрулювання, брати участь в правоохоронних та оперативно-розшукових заходах, що є вагомим перешкодою у виконанні нами роботи з населенням та максимальній реалізації свого трудового потенціалу, набуття необхідного досвіду роботи. Витрати робочого часу на побічну роботу примушують багатьох інспекторів звітувати за виконання своїх безпосередніх обов'язків як за формально виконані. Такий стан формує у інспекторів формальне ставлення до своєї роботи, а проголошений Президентом України і керівництвом ОВС курс до поглиблення зв'язків міліції з населенням зводиться на місцях до не підтриманих ділом декларацій.

Список літератури: 1. Саппа Н.Н. Субъекты PR-деятельности в структуре органов внутренних дел Украины // Методология, теория та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: зб. наукових праць. Х., 2003.

Надійшла до редколегії 21.09.04

В.Ю. Гаруст

КОМПЕТЕНЦІЯ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА СПРАВЛЯННЯМ ПОДАТКІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

Справляння податків, зборів, мита, інших обов'язкових платежів має на меті задоволення фіскальних інтересів держави. Суспільство зацікавлене в наповненні доходної частини бюджету, державних централізованих позабюджетних фондів. Саме в цих фондах сконцентровані основні фінансові ресурси держави. Тільки маючи достатню фінансову базу, держава зможе повноцінно виконувати свої завдання і функції, в яких зацікавлено як суспільство в цілому, так і окремі його групи.

Питання компетенції податкових органів щодо здійснення контролю за справлянням податків та інших обов'язкових платежів були предметом досліджень багатьох вчених, зокрема Т.С.Воїнової, М.П.Кучерявенка, Я.В.Литвиненка, Н.Ю.Пришви, Ю.О.Самури, В.М.Федосова та інших. Але, не дивлячись на інтенсивність та широкий спектр досліджень, присвячених різним аспектам цієї проблеми, багато питань щодо здійснення контролю за справлянням податків та інших обов'язкових платежів залишаються ще дискусійними. Означена проблематика визначена однією із пріоритетних напрямків фундаментальних і прикладних досліджень навчальних закладів та науково-дослідних установ ДПА України на період 2001–2005 рр.